

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

CAMİLERİ YALNIZCA İHTİYAÇ OLAN YERDE İNŞA EDİN

Es-selamu aleykum ve RahmetuLlahi ve Berekatuhu.

Euzu bi-Llahi mine ş-şeytani r-racim. Bismillâhi r-Rahmâni r-Rahîm.

Ve s-salatu ve s-selamu ‘ala Rasulina Muhammed’in Seyyidi l-evveline vel ahirin.

Meded yâ ResûlaLlâh, meded yâ Sâdâti ‘Ashâbi ResûliLlâh, meded yâ Meşâyihinâ,

Destur Mevlâna Şeyh Abdullâh el-Fa’îz ed-Dağistâni, Şeyh Muhammed Nazım el-Hakkani. Meded. Tarikatuna es-Sohbe vel hayru fil Cemiyeh.

Şeyh Baba, Mevlana Şeyh Nazım Hazretleri soruldu, “Adalet nedir?” diye. Adalettir, Şeyh Efendimiz derdi: Herşeyi yerine koymak. Hakkı, hakkı yerine koymak. Herşeyi münasip yerine koymak. Olacak yere koymak adalettir. Herşeyi en ufak şey insanın aklına gelmeyen şeyler bile yerine koyunca adalet bulur. Adalet olunca da herşey güzel olur.

Hak hukuk, tabi başta gelir de akla gelir, insanların ne alakası var derler; “Herşeyi yerine koymakla, adaletin ne alakası var!” der. O muhakkak vardır. Allah’ın ﷻ koyduğu, nizam yaptığı, yarattığı şeyleri, “أَحْسَنَ تَقْوِيمٍ”, “Ahseni takvîm”, “En güzel şekilde yarattık.” (Kur’ân 95:04). En güzel şekilde yaratmış, en güzel yerine koymuş Allah Azze ve Celle. Onları insanlar riayet etmemiş. Ondan sonra ortalık darmadağın olmuş.

Onun için, dünyada adalet kalmamış, adalet diye bir şey yok. Şimdi kendimizin kandırmaya gerek yok. Herkes biliyor bunu. Çok az kanan insan vardır daha da. Adalet diye birşey yok dünyada. Herkesin yerini bilmesi lazım. Allah’ın ﷻ yarattıklarının yerlerini bilmeleri lazım. O bir taş, bu biraz buradan, bu biraz buradan derken, adalet diye birşey kalmaz. Tabi yani insanlar yapmak isterse adalet bile çoğu dünyalarında yaptırmazlar, yapamazlar çünkü nadir olan şeyler hiç gibidir. İyilik yapmak zordur, yapılsa bile onu yıkmak çok daha kolaydır.

Bu dediğimiz gibi herşeyi nereye koyacaksın, ne yapacaksın diye senin mesuliyetin var. Düşündüğün niyetin “Allah ﷻ rızası için bunu yapacağım”, bu fayda olacak inşa’Allah bize de, insanlar da, Müslümanlara da diye. Bakarsın hakikaten fayda olacaksa onu yaparsın. Yok bundan sorup soruşturursun, eğer iyi fayda olacaksa yaparsın. Fayda olmayacaksa zaten gerekmez yapmaya.

Onun için, bu İslam dini herşeyi göstermiş, yapılacak şeyleri, ne edecek, ne yapacaksın hepsini göstermiş. Onun usulünü, adabını söylemiş. Onun için kalkıp da lüzumsuz yere vakit harcamak, emek harcamak, para harcamak gerekmez. Çölün ortasında cami yapmışsın, gelen yok, giden yok, koca cami yapsın, hiç gerekmez o. Namaz kılacaksın, çadırlara koyarsın, seccade koyarsın, kılarırsın. Ondan sonra bir şey olmayan yerlerde, kalkıp da yani oraya cemaat, cemaat dediğimiz Müslümanlar olmayın yerlerde, büyük camileri

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

yapmak da gerek yok. Onun yerine, aynı memlekette, işte onların yaşadığı yerde, ihtiyaç olan yerde yapabilirsin. Cami yapmasın bile, bir daire, burası gibi mescid yaparsın, dergah yaparsın, olur, yani o ihtiyaçtır. “Şura” diyor Kur’an’da. “Şura” yapman lazım. Yani meşveret yapıp, bu yere cami olur mu, dergah olur mu, şey olur mu? Ona göre hareket edeceksin. Gayrimüslüman için de hiç Müslüman olmayan yerde milyonlarca para koyupta Cami yaparsan, fayda nedir? Hiçbir şey fayda etmez. Allah ﷻ akıl vermiş, düşüneceksin: burada olur mu, olmaz mı. İlerlesi için Allah ﷻ kadirdir tabii, oraya Müslüman olursa onlar zaten yapar. Ama hiçbir şey yok yani, kalkıp da böyle bir yapmak, Allah’ın ﷻ emri değil, Peygamber Efendimiz’in şallâ Llâhu ‘alayhi ve-sellem’in emri değil. Hiç öyle bir Müslüman lüzumsuz yerlere yapmadı. Peygamber Efendimiz gelince, Mekke’den gelince, Mekke’de de yapmadı, cami mescidi yapılmadı. Ta Medine’ye gelip de ilk Kiba Mescidi yaptılar. Orada kıldılar ilk baştan, sonra Medine’de, Medine Münevverede Mescidi Nebevi yaptılar. Yavaş yavaş İslam olan yerlere camiler yapıldı.

Allah’a ﷻ şükür burada da çok, İslam’da Müslümanlar çoğaldı, Müslüman onlar da çoğaldı. Onlar da, camiler de çoğalıyor ama ihtiyaç olan yerde. Mescid yapmak büyük bir şeydir, sevaptır. Onu yapanlar, Cennette Allah ﷻ onlara ev verir, saray verir. Onun için hatta lüzumsuz olan mescidleri - Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in zamanında münafıklar mescid yaptı. Münafık oldukları için orada kötülük yapacak diye emir verdi Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem: O mescidi yıkdılar oraya.

Onun için, dikkat etmek lazım. Dediğimiz gibi, lüzumlu şeyin başından adalet, hak hukuk, ihtiyaç olan herşeyi yerine koymak. Yersiz yere koymak adalet değil. Adaletin zıddı zulümdür. Adalet her şeyi yerine koyup, nerede bir ihtiyaç varsa onu yapmak. İhtiyaç olmayan lüzumsuz yerlere yapmamak. Onun için Şeyh Babamın lakabı “Hakkani”, herşeyi Hakkı veren, Hakkını yerine getiren demek.

İnşa’Allah nice camiler yapılır, yerinde, güzel, ihtiyaç olan yerlerde yapılır. Mesela bazı yerler var, ileride belli oluyor ki, orada ihtiyaç olacak, onu yapar. Kıbrıs’ta bizim son Şeyh Babamızın zamanında bu Lefkoşa’daki caminin temelini atmaya gittik orada. Hacı Bahauddin arsa verdi, onun yerine üstüne cami yapacaktın. Orada tarlaydı, hiçbir şey gözükmüyordu. Allah’a ﷻ şükür, temel taşı koyduk, dua yaptık Şeyh Baba, burası doğsun diye. Hiç bina filan yoktu etrafta, bomboştu. İnsanlar diyor, “Ne için burayı yapıyorlar? Hiç kimse yok burda, cemaat ne olacak” diye, bazıları tenkit ettiler yani. Allah ﷻ şükür, o daha bitmeden etraf doldu: fabrikalar, iş yerleri, ofisler filan. Şimdi her cuma 500-600 kişi cemaat oluyor, doluyor. İçerisi yetmiyor, dışarıda da kılıyorlar. Orası işte yani hem Şeyh Efendinin bereketine hem belliydi yani orası ihtiyaç var diye bir cami daha yaptılar hatta oraya bir tane ona yakın bir beş yüz metre ileride o yetmedi diye bir daha başka bir cami daha yapıldı.

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

Böyle bu dediğimiz gibi yerinde oldu. Yerinde olan olunca herşey faydalı oluyor, onun ecr-i sahibi oluyor. Bomboş yapacaksan hiç gerekmez dediğimiz gibi. Müslüman olmadıkları için, Müslüman olursa zaten kendileri yapar. Allāh ﷻ nice yerinde olan dergahlar, camiler yaptırın inşa'Allah hepimize. İnşa'Allah.

Ve-min Allahi t-tevfık. El-Fatiha.

Mevlana Şeyh Muhammad Adil er-Rabbani
26 Eylül 2026 / 15 Rebiülahir 1448
Ozean der Weisheit, Hikmetler Deryası
Nakşibendi Dergâhı – Berlin, Almanya